buiten den kring der Christelijke beginselen is geraakt.

De »agenda met voorbehoud", zoo wordt de nieuwe agenda of liturgie voor de Pruisische landskerk in Ultramontaansche bladen genoemd. Dat deze bespotting wel verdiend is, blijkt uit het volgende:

»De nieuwe Liturgie is wel door de meeste gemeenten der landskerk aangenomen, maar te Berlijn en elders werd tegelijk met het besluit om de nieuwe agenda in te voeren eene resolutie aangenomen, waarbij men bij het gebruik der apostolische geloofsbelijdenis, zich voorbehoudt haar zelf uit te leggen. Dit beteekent, dat men anders denkt als men openlijk belijdt. Dit is een feit, dat de Evangelische kerk niet tot eer strekt. Wanneer hier de Evangelische bond zijn protest kon doen hooren, zou hij Rome meer afbreuk doen, dan door Ultramontaansche verklaringen. Maar juist omdat die Evangelische bond voor het grootste gedeelte bestaat uit liberale elementen, kan hij ten bate van de zaak der Evangelisten niets doen.

Schotland. Het ontstaan van de Vrije Schotsche kerken.

De Schotsche kerk heeft tot geloofsbelijdenis en tot Catechismus die, welke op de vergadering te Westminster in 1643 werd vastgesteld. Tot 1712 was de Gereformeerde Schotsche kerk één, doch toen werd de acte van het Patronaat ingevoerd, waardoor de leden der gemeente niet meer hunne leden mochten kiezen, terwijl het recht om een dienaar des Woords te benoemen, gegeven werd aan den patroon of heer van die plaats. De predikant Eben Ezer Erskine, die daartegen protesteerde, werd afgezet, en met zeven andere predikanten vormden zij in 1733 de »secession church." Niettegenstaande de vele verdeeldheid, die onder de gemeente der »secession" ontstond, nam zij toch zeer toe, en vereenigde zich in 1847 met de kerk van de »Relief", die zich in 1752 van de Staatskerk had afgescheiden met den predikant Gillespie aan het hoofd, ook ter oorzake van het Patronaat. Deze vereenigde kerken dragen den naam van de Presbyteriaansche Unie. Vergeleken met de Schotsche Staatskerk is zij betrekkelijk gering in aantal; zij heeft 610 predikanten en 190.000 leden. De Staatskerk telt 1700 predikanten en 600.000 Avondmaalgangers. In 1843 scheidde zich opnieuw een belangrijk deel van de Staatskerk af, omdat men niet wilde toelaten, dat de regeering zich met de aangelegenheden der kerk zou inlaten, welke inmenging haar oorsprong had in de geschillen, die er tusschen patroons en gemeenten ontstonden. 474 predikanten volgden Chalmers en vormden de Vrije Schotsche kerk, die thans 1100 predikanten en 350.000 leden telt. De predikanten voor de Vrije Schotsche kerk worden gevormd op drie colleges: te Edinburg, Glasgow en Aberdeen.

In 1874 werd het Patronaatrecht in de Staatskerk afgeschaft; evenwel, daar de meerderheid van de Vrije kerk van lieverlede overtuigd werd, dat niet de minste financieele band tusschen kerk en staat mocht bestaan, kwam er geen toenadering tusschen de Vrije kerk en de Staatskerk, welke laatste voor een groot deel door staatsgeld onderhouden wordt. Ook zijn de predikanten van de Schotsche Hooglanden sterke voorstanders van de vereeniging van kerk en staat, zoodat, nu de Vrije Schotsche kerk hare belijdenis door een »Declaratory Act" verwaterd heeft, er weinig uitzicht bestaat, dat de scheuringen van de kerken des Heeren in Schotland zullen worden geneezen.

Rusland. Verademing voor de vervolgde Lutherschen.

Uit Rusland kwam een bericht tot ons, dat de hoop doet koesteren, dat een tijdperk van verademing voor de vervolgde Lutherschen in de Oostzee-provinciën zal aanbreken. Een Luthersch predikant in Lijfland werd door de rechtbank uit zijn ambt ontzet. Doch de Czar trad tusschenbeide en schonk den veroordeelde gratie. Dit was nog nooit gebeurd. Wanneer iets dergelijks telkens weder plaats grijpt, zal men daaruit besluiten, dat Pobedonoszew het meende, toen hij verklaarde dat verdere vervolging der Evangelisch-Lutherse kerk in de Oostzee-provinciën niet noodig zou zijn. Men schijnt nu de Lutherschen tot de Grieksch-Orthodoxe kerk te willen overhalen door middel van zendingsarbeid. Daar is natuurlijk niets tegen, als men namelijk daarbij geheel afziet van de hulp van den sterken arm der overheid. Het bouwen van Grieksch-Orthodoxe kathedralen schijnt tot hiertoe weinig resultaat te hebben opgeleverd. Ook blijkt het, dat de Russische staatskerk al bitter weinig voordeel getrokken heeft uit de vervolging der Lutherschen. Wel heeft de Griekse kerk jaarlijks een honderdtal zielen gewonnen, doch de Lutherse kerk is daardoor veel meer geniveerd als verzwakt. Want het zijn de beste elementen niet, die zij moest missen. Denkelijk heeft men dit langzamerhand ingezien, en kreeg men in Russische kringen de overtuiging, dat men door vrije overreding verder zou komen. Of er echter in de Grieksch-Orthodoxe kerk genoeg overredingskracht gevonden wordt, om andersdenkenden tot haar standpunt, enkel door geestelijke middelen, over te halen, moeten wij betwijfelen. In elk geval zal het ons verheugen, wanneer mannen als Pobedonoszew gaan verstaan wat Gods woord bedoelt, wanneer er geschreven staat: »niet door geweld, maar door mijnen Geest zal het geschieden."

WINCKEL.

Voor Kinderen.

EEN REIS IN DE MIDDELEEUWEN.

XV. *(Slot.)*

NIET GELOGEN.

Drie jaren lang moest Marco Polo te Genua gevangen blijven. Toen eerst gingen de kerkerdeuren weer voor hem open. En dat had hij nog te danken aan zijn grooten roem als reiziger. Zulk een man, zoo oordeelden zelfs zijn vijanden, de Genueezen, was het waard de vrijheid te herkrijgen.

Zoo spoedig mogelijk keerde Polo terug naar zijn vaderstad Venetië, waar hij met blijdschap werd ontvangen.

Had nu onze vriend gehoopt nu wat meer rust te zullen genieten, thans bedroog hij zich daarin niet. Hij vestigde zich voor goed in zijn vaderstad en trad, zeker niet te vroeg, in het huwelijk. Hij had, gelijk we weten, op zijn reizen in Azië door de gunst van den Groot-Khan, aanzienlijke rijkdommen verworven. Hij behoefde dus niet bezorgd te zijn waarmee hij zijn vrouw en zich zelf zou onderhouden. Ja, er kon, ook bij een goed leven, nog veel overschieten. Aan bezigheid ontbrak het hem echter geenszins. Trouwens, iemand als hij was er de man niet naar ledig te zitten.

Een zoon en erfgenaam van zijn naam en vermogen was aan Marco Polo niet beschoren. Wel had hij twee dochters, wier liefde en trouw hem op zijn lateren leeftijd tot groote blijdschap waren. De afbeelding die ik van hem gezien heb, stelt hem voor als een bejaard man, zwaar van haar en baard en met ernstige trekken, als van een die veel ondervinding heeft opgedaan.

Toen Marco Polo ver in de zestig jaar was gekomen, begon zijn einde te naderen. Denkelijk zullen de vermoeienissen van het reizen, dat nu juist niet altijd louter genoegen was geweest, zijn lichaam ook wel niet ongedeerd hebben gelaten. Doch bovendien weten we uit des Heeren Woord, hoe reeds in Mozes' tijd — dat is nu al 3500 jaar geleden — de dagen der menschen in den regel zeventig jaar waren. En verder heeft ook Marco Polo 't niet gebracht.

Hij werd eindelijk zeer ziek, en ieder zag dat hij sterven ging. Toen kwamen eenige burgers tot hem en zeiden: »Marco, het loopt met u ten einde, en het zou niet goed zijn, de eeuwigheid in te gaan, met allerlei onwaarheden. Gij moet dus voor de rust van uw geweten maar die dingen welke gij in uw reisverhalen geschreven hebt, herroepen, en uw woorden intrekken. Het is immers toch maar verdichting en niet zoo gebeurd of ergens te vinden als gij hebt beschreven. En vergissen we ons misschien ook daarin, dan is er toch zeker veel onwaarheid en veel fabelachtigs met al wat wezenlijk zoo is, in uw boeken vermengd. Zeg ons dus vóór gij sterft, wat dan verdicht is, en wat gij zelf werkelijk hebt beleefd en gezien."

Gij bemerkt hieruit, vrienden, hoe de Venetianen nog altijd over Polo dachten. Zoo ongeloofelijk waren hun de dingen die hij meedeelde, zoo moeilijk was het toen uit verre landen te vernemen of iets wezenlijk waar was, dat men onzen reiziger eigenlijk hield voor een sprookjesverteller. Niet dat men meende dat hij de lieden opzettelijk had willen bedriegen, maar men meende alleen dat hij, gelijk vele andere reizigers, zijn verhaal zoo mooi mogelijk had gemaakt en dus allerlei had verzonnen, om zoo hoorders en lezers te boeien en zelf te grooter te schijnen. Doch nu hij sterven ging, moest hij althans waarheid spreken.

Doch Marco hoorde de burgers rustig aan en sprak toen: »Vrienden, ik heb geen ding te herroepen. Ik heb niets overdreven, niets verdicht of verzonnen. Ja, wat meer is, ik heb niet de helft beschreven van al de buitengewone dingen, die ik heb gezien."

Wat de anderen daarop antwoordden, weet ik niet. Doch dit is zeker, dat allen die later leefden en in de gelegenheid waren te onderzoeken of Polo ook gelogen had, verklaren dat hij integendeel de volle waarheid heeft gezegd. En in onzen tijd is er niemand meer, die daaraan twijfelt. Hij is ten volle gerechtvaardigd.

In 1323 of 1324 stierf Marco Polo, ongeveer zeventig jaar oud. Zijn naam en roem zijn niet vergaan tot op dezen dag. En als we hooren van mannen uit onze eeuw, zooals Livingstone en anderen, die onbekende landen bezocht en als het ware ontsloten hebben, dan vergeten we niet hoe de Venetiaan, die zes eeuwen voor hen leefde, hetzelfde deed. 't Kostte hem veel meer moeite, en de gevaren waren minstens even groot. Toch toog hij dwaas door Azië en beschikte de Heere 't zoo, dat hij al zijn verre reizen gelukkig volbracht, en in vrede wederkeerde. Hij heeft veel navolgers gehad, maar geen die hem overtrof.

BOVEN OF ONDER.

In zekere kerk werd eens een bijzondere inzameling of collecte gehouden. Het geld moest dienen om een arme gemeente te helpen, die een kerkgebouw moest hebben. De inzameling werd gehouden aan de deur van de kerk op een open schaal.

Toen nu de collectant aan de deur stond, kwam er eerst iemand die een zilverstukje op de schaal wierp, daarna nog een die 't zelfde deed. De volgende was een man, die als rijk bekend stond, en de verzamelaar dacht: die zal zeker een flinke gift op de schaal werpen. Maar dat viel tegen. De rijke man legde zeer voorzichtig en bedaard een koperstuk neer en ging weg.

»Foei," sprak de schaalhouder bij zich zelf, »dat is leelijk. Wat een vrek. Kon hij niet tienmaal meer geven? Wacht, ik zal het stuk maar wegbergen en 't er straks bijdoen. Anders zien meer het en geven ook weinig."

Zoo gezegd, zoo gedaan. Maar zie, toen hij de koperen munt opnam, schitterde er iets onder. 't Was een goudstuk!

Toen nu al 't geld later geteld werd, waar ook de predikant bij was, vertelde de collectant wat hem was gebeurd.

»Dat is dus een goede leer om niet meer te haastig te oordeelen," sprak een der aanwezigen.

»Nu ja," zei een tweede, »maar 't is anders zooveel bijzonders niet. De man is rijk; wat kan het hem schelen al gaf hij drie goudstukken? Hij wordt er niet armer van. Ik wed dat menigeen in zijn geval evenveel, ja nog meer zou doen."

»Ik geloof dat gij gelijk hebt, broeder," zei de domine, »maar met één verschil: menigeen zou het goudstuk *boven* en het koperstuk *onder* leggen. En dit maakt eenig onderscheid."

Weet gij wel, vrienden, welken tekst uit Gods Woord op de handeling van dien rijken man van toepassing is?

Over eenige vragen in een volgend nummer.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Purmerend (cl. Edam) (2de maal), J. J. Miedema te Witmarsum (cl. Bolsward). — Siddeburen (cl. Appingadam), J. Huizinga te Pietersburen c. a. (cl. Warfum). — Burum (Fr.), D. Steenhuis te Blijo. — Monster c. a., C. Kramer, cand. bij de V. U.

AANGENOMEN: Axel B. A. Steijling te St.-Laurens c. a. (cl. Middelburg).

BEDANKT: Rotterdam (voormalig Charlois), J. E. Vonkenberg te Voorthuizen. — Nieuw-Vennep, J. Dekker Hz. te Wezep (bij Kampen). — Middelburg (Amerika), A. de Geus te Lemmer. — Sprang (cl. 's-Hertogenbosch, A. L. Ruijs te Serooskerke B. — Kamerik (cl. Breukelen), C. Steketee te Bolnes (gem. Ridderkerk).

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Veenwouden, M. J. A. Brouwers te Rotterdam. — Kolderveen en Dixterveen, J. Wartena Aan. te Vlieuten. — Westerbork, G. van Wijhe te Arkel. — St.-Michielsgestel, Dungen en Schijndel, A. F. van der Scheer te Drempt. — Lopik en Kabauw, J. D. J. Idenburg te Ter Aa. — Goudswaard, H. T. Barbas te Vreeland. — Dreischor (cl. Zierikzee) (toes.), J. van den Bergen te Varssoveld (Geld.) — Ruigahuizen c. a. en Suawoude, Joh. Oosterhuis te Vriezenveen. — Ternuunten, M. Poortenga te Ter Apel. — Nijega, G. J. Antink te Parrega c. a. — Wilsum (cl. Kampen), G. J. C. B. Stork, cand. te Amsterdam. — Wilnis c. a., W. Mense te Bennekom. — Puiflijk en Leeuwen, A. Drost Az., cand. te Delft. — Den Ham c. a. (Gron.), H. J. Eisveld de Witt te Bellingwolde. — Mijnsheerenland c. a., F. F. J. van de Plassche Jz. te Gouderak.

AANGENOMEN: Tjalleberd, C. J. Niemeijer Mz. te Waaxens en Brantgum (bij Dockum). — Grijpskerk, T. Bolt te Hevekes. — Zelhem, B. de Planque te Gendringen. — Oosterhout, A. B. Damsté Pz. te Lichtenvoorde.

BEDANKT: Gapinge (cl. Middelburg), P. de Buck te Oost-Kapelle. — Oppenhuizen, J. Boer Knottnerus te Rhoon en Pendrecht. — Bunnik c. a., T. Lekkerkerker, cand. — Zandeweer, H. C. de Groot, cand. — Usseloo, G. J. B. Stork, cand. te Amsterdam. — Meedhuizen, P. Zuidema te Hellum c. a. — Exmorra c. a., D. Eringa te Hemelum c. a. — Langenaar c. a., A. ten Have te Polsbroek.

Advertentien.

Voor de vele bewijzen van deelneming, ondervonden bij het overlijden van onzen geliefden Zoon, Broeder en Behuwdbroeder, den Heer

CAREL DAVID BICKEL,

betuigen wij onzen hartelijken dank.

Uit aller naam,
J. D. BICKEL.

Amsterdam, Maart 1896.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
Prinsengracht bij de Prinsenstraat,
No. 157,
AMSTERDAM.

GOLDSCHMEDING's
PIANO's en ORGELS
zijn alom bekend en worden bij toeneming gevraagd.
GROOTE MAGAZIJNEN
KEIZERSGRACHT 305,
Warmoesstraat 141, Amsterdam.
VRAAG Catalogus en Condities, van Huur, Ruil en Betaling.
Speciale Inrichting voor Reparatie.

A. R. A. HAGT,
voorheen VAN DEN DRIES & Co.,
WIJNHANDEL,
KLUNDERT.

NIEUW KERKGEBOUW te BREDA.

Onder **dringende** aanbeveling dezer noodige zaak, vermelden wij met groote dankbaarheid de navolgende gaven:

Van P. B. te Schagerbrug *f* 1; uit het busje van den heer R. te Den Helder, verzameld tijdens zijn ziekte *f* 1; collecte van de Geref. kerk te Nieuwendijk *f* 40.

De Penningm. der Geref. kerk te Breda,
P. K. VAN BOON.

Breda, 4 Maart 1896.

Verschenen bij J. MUUSSES, te *Purmerend*:
GESCHIEDENIS DES VADERLANDS,
Een Leerboek voor zelfonderricht, ten dienste van onderwijzers en ontwikkelden.
DOOR
R. HUSEN.
Prijs: 1ste deel *f* 2.25; 2de deel *f* 2.75.
Het 1ste deel werd aanbevolen door de *Standaard, Chr. Schoolblad, Jongelingsbode, Vrije School* en *Chr. School.*

UITGAVE van HÖVEKER & ZOON te AMSTERDAM:
GEDICHTEN
van
J. A. WORMSER.
Prijs f 1.25 In stempelb. f 1.90.

E Voto.

Voor de vier deelen van *E Voto* zijn twee banden beschikbaar gesteld, zoodat beide malen twee deelen in één band worden gebonden.

Deze banden kunnen niet van *linnen*, maar moeten van *sterk leder* zijn, en voorts dien stillen, deftigen vorm hebben, die bij zulk een werk past.

Zulke banden zijn thans gereed voor alle 4 deelen.

Elke band kost één gulden.

Zij, die wenschen, dat deze band hun franco worde toegezonden, hebben zich daartoe aan te melden bij de Administratie van ons blad, onder overmaking per postwissel of in postzegels van *f* 1, voor elken band zonder aftrek van onkosten. Op enkele aanvragen zonder betaling worden geen banden verzonden. Ook de thans reeds bestelde banden worden dus niet geleverd, tenzij men vooraf daarvoor het geld zende. Om verwarring te voorkomen, kan van dezen regel in geen geval worden afgeweken.

Met het in den band zetten der deelen belast de Administratie zich *niet*.

Voorts wordt herinnerd dat afzonderlijke deelen in *geen geval* geleverd kunnen worden en de prijs voor het geheele werk thans *f* 24.— is.

Alle bestelde banden, zoowel van deel I—II als van deel III—IV worden, voorzoover dit nog niet geschiedde, den 17den dezer verzonden.

De Administratie.

P. VAN EIJK.
Firma JOHANNES KRAMER & Co.,
DAM 15—17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, diverse LOTEN en vreemde COUPONS, Wisselen Gouden Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO 1/2 pCt onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

EEN JAAR OP REIS IN DIENST DER ZENDING,
DOOR
F. LION CACHET.

Binnen enkele dagen ziet de elfde aflevering het licht; en korten tijd daarna zullen D. V. de overige volgen. Het boek, waarvoor men tegen inteekeningsprijs naar den maatstaf van 30 vel druks betaalt, wordt minstens 45 vel groot, zoodat de inteekenaren minstens een derde gedeelte gratis ontvangen.

De uitgever vertrouwt dat deze winste in aanmerking zal genomen worden bij de beoordeeling van de vertraging, in de uitgave van het gratis gedeelte, welke door onvoorziene omstandigheden veroorzaakt is.

Amsterdam. *J. A. WORMSER.*

ENCYCLOPÆDIE
DER
Heilige Godgeleerdheid,
DOOR
Dr. A. KUYPER.
Drie Deelen, ingenaaid f 16.75; in drie halflederen banden f 21.25. (Losse banden per stuk f 1.—).

DE UITGEVER,
Amsterdam. J. A. WORMSER

VOLKSUITGAVE
VAN DE
STICHTELIJKE WERKEN
VAN
Dr. A. KUYPER.

Sedert verscheidene jaren zijn vele van de **Stichtelijke Werken** van **Dr. A. KUYPER** uitverkocht. De oplagen van »Uit het Woord" en »Honig uit den Rotssteen", ofschoon niet onaanzienlijk, bleken te klein te zijn. De exemplaren zitten in vaste handen, en slechts zelden gelukt het op verkoopingen tegen hooge prijzen enkele deelen daarvan machtig te worden.

Dit heeft geleid tot het plan om tot een **zeer goedkoope uitgave** van **Dr. KUYPER's** werken over te gaan. Ze zal tot bijzonder lagen prijs in afleveringen verschijnen, zoodat allen, ook de minder bemiddelden, onder welken de geliefde auteur zooveel trouwe lezers en lezeressen telt, thans in het bezit zijner **Stichtelijke werken** kunnen komen.

In den loop van **1896** zullen het licht zien:

1e. HONIG UIT DEN ROTSSTEEN. Deel I.
2e. UIT HET WOORD. Serie I. Deelen I en II.
3e. VOOR EEN DISTEL EEN MIRTH.

Die vier werken zullen gezamenlijk ongeveer 70 vel druks van 16 pagina's (dus ruim 1100 bladzijden) beslaan. Deze **zeventig** vel druks zullen verschijnen in afleveringen van 4 vel, welke 17 à 18 afleveringen in den loop van 1896 het licht zullen zien tegen **zeven en een halve Cent** per vel. De geheele serie van 1896 zal dus *f* **5.25** part. prijs kosten. Zooveel mogelijk zal elke veertien dagen een aflevering verzonden worden, zoo dat de eerste aflevering in Februari 1896, de laatste den 15den October 1896 verschijnt. Daarna zullen ook de deelen elk afzonderlijk verkrijgbaar worden gesteld, maar tot verhoogden prijs.

Tijdig zullen eenvoudige, smaakvolle banden voor elk der deelen goedkoop verkrijgbaar gesteld worden.

Men haaste zich met de inteekening, daar het moeilijk valt tijdens het verschijnen van de Serie de oplage te vergrooten.

AMSTERDAM, Februari 1896.

De Uitgever,
J. A. WORMSER.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

Door den heer D. Geerling Mz. te Enschede *f* 82; door den heer P. Vermeer te Baambrugge *f* 25; door den heer W. Geuris Wzn. te Opheusden *f* 9; door den heer A. Hogenboom te Honselersdijk: uit Naaldwijk *f* 31.50, uit 's-Gravenzande *f* 26.50, uit Hoek van Holland *f* 2.50, uit Honselersdijk *f* 14, samen *f* 74.50; door Ds. W. Fokkens te Stadskanaal *f* 12.50; door den heer P. van Driel te Bergschenhoek: uit Bergschenhoek *f* 33, uit Berkel *f* 13.50, uit Bleiswijk *f* 25.50, samen *f* 72; door den heer G. de Leeuw te Utrecht *f* 7, van de 10 cents-vereen. Dec. *f* 13.20, Jan. *f* 13.15, samen *f* 33.35; door den heer M. Dijkers te Sommelsdijk *f* 34.50.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit).

Van de Geref. kerk te Enschede B *f* 17,60; van idem te Geldermalsen *f* 2,50; van idem te de Leek *f* 5,86; van idem te de Lier (halve coll.) *f* 7,32; van idem te Wildervank *f* 21,16; van idem te Nieuwe-Pekela 12,27 1/2; van idem te Onstwedde *f* 5,60; van idem te Onstwedder-Mussel *f* 2,20; van idem te Stadsmussel-kanaal *f* 5; van idem te Emmercompascuum *f* 1,04; van idem te Weerdingermond *f* 1,25; van idem te Valthermond 2,78 1/2; van idem te Nieuwbuinen *f* 4.55; van idem te Stadskanaal *f* 9,02 1/2; door den heer G. de Leeuw bij een spreekbeurt door Ds. H. Hoekstra, te Utrecht *f* 85,79; door Dr. A. G. Honig te Zeist *f* 14; Ger. kerk te Stad aan 't Haringvliet bij een spreekbeurt door den heer Jb. v. O. *f* 4,13; te Dirksland *f* 10.87 1/2; Ger. kerk te Dirkshorn *f* 6.25; van idem te Krabbendam *f* 5,65; van idem te N. Scharwoude *f* 4,09; van idem te Schagerbrug *f* 0,88; van idem te Schermerhorn *f* 0,29; van idem te Oosterend (Texel) *f* 8,10.

Aan Schenkingen:

Door Ds. H. Groeneveld, van den Ned. Herv. Kerkraad te Heesbeen *f* 3.13, van de kerkvoogdij aldaar *f* 2.50, samen *f* 5.63; door den heer H. van den Brink te Voorst *f* 2; door den heer D. Geerling Mz. te Enschede, van N. N. *f* 0.40; gevonden in de collecte te Broek op Langendijk *f* 2; gevonden in de collecte te Utrecht Wed. B. *f* 1, dito *f* 2.50; Oosterkerk 9 en 15 Dec. en 19 Januari *f* 3.50; Wed. S. *f* 1, N. N. *f* 2, samen *f* 10.50.

Voor de Medische Faculteit:

Door den heer C. J. Leijh te Leiden: van J. M. *f* 5, van P. de B. *f* 1, samen *f* 6; door den heer P. Batelaan te Bodegraven, gevonden in de collecte *f* 1; door den heer C. Verhoef te Westbroek: A. v. D. *f* 0.25, G. D. *f* 2, D. V. *f* 2.50, H. M. W. *f* 2.50, N. B. *f* 1, de W. M. *f* 1, R. v. M. Jr. *f* 2.50, samen *f* 11.75.

S. J. SEEFAT.
Hilversum. *Penningmeester.*

EXCELSIOR.
Geïllustreerd Tijdschrift voor Neerlands Jongelingschap en Volk
ONDER REDACTIE VAN
A. J. HOOGENBIRK en J. A. WORMSER.
Prijs per jaargang (12 Nrs. à 16 pag. en 12 Nrs. à 8 pag.) f 3.50.

Inhoud van het No. van 21 Februari 1896: **Sterven om te leven.** — **Dapper — maar roekeloos.** (Schetsen uit het leven van Witte Corneliszoon de Witte), IV. — **Nog iets uit het leven van Engelands grootsten prediker, VII.** — **Effen is slecht treffen.** — **Boekbeoordeeling.**

Amsterdam. HÖVEKER & ZOON.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ, voorheen J. J. ARND & ZONEN.